

ESTRUCTURA PRODUCTIVA DE L'ECONOMIA ESPANYOLA

Curs acadèmic 2002/03

Segon semestre

Grups 01 i 04

Professor: Dr. Joan Cals i Güell

Departament d'Economia Aplicada

Descriptors de l'assignatura: Els factors de competitivitat. L'estructura industrial. El sector energètic. El procés de terciarització. El sistema financer. El sector primari. Les relacions econòmiques exteriors

PRIMERA PART: RELACIONS AMB L'EXTERIOR

Lliçó 1ª. Visió de conjunt del sector exterior

El procés d'obertura de l'economia espanyola.- La balança de pagaments: l'evolució del saldo per compte corrent.- Competitivitat i tipus de canvi: tipus de canvi nominal i tipus de canvi efectiu real.

Lliçó 2ª. La balança comercial

Estructura i evolució de les exportacions i les importacions.- El dèficit de la balança comercial.- La política comercial exterior.

Lliçó 3ª. La balança de serveis i les transferències

Estructura de la balança de serveis.- El paper del turisme en l'equilibri del sector exterior.- Transferències públiques i transferències privades.

Lliçó 4ª. Els moviments de capital

Les entrades de capital i el finançament de l'economia.- La inversió estrangera directa.- Les inversions a l'exterior.- El compte financer de la balança de pagaments.- El deute extern.

SEGONA PART: LA INDÚSTRIA, ELS FACTORS DE COMPETITIVITAT I L'ENERGIA

Lliçó 5ª. Introducció a la indústria

Activitats industrials i creixement econòmic.- La industrialització espanyola dels anys seixanta i primers setanta. – L'impacte de la crisi econòmica 1974-85: ajustament industrial i política de reconversió.- La nova indústria i la nova economia.

Lliçó 6ª. Creixement i competitivitat de la indústria

Els factors i els indicadors de la competitivitat.- Els canvis en l'estructura de la producció.- La política industrial en el marc de la Unió Europea.

Lliçó 7ª El factor tècnic

El paper de la tecnologia.- La innovació: medició i resultats. - Aproximació a l'esforç tecnològic espanyol.- La importació de tecnologia.

Lliçó 8ª Altres factors de competitivitat

Dimensió i concentració industrial.- El factor empresarial: models organitzatius i estratègies empresarials.- Les relacions banca - indústria.- La productivitat.- Els costos laborals.

Lliçó 9ª Intercanvis exteriors i internacionalització del capital

La balança comercial industrial i la seva evolució.- Els mercats i la capacitat competitiva de la indústria espanyola.- La presència del capital exterior.

Lliçó 10ª L'empresa pública

L'evolució de l'empresa pública en l'economia espanyola.- El procés de privatització.

Lliçó 11ª El sector energètic

Les crisis del petroli i la modificació del balanç energètic. - Aproximació econòmica i industrial a les diferents fonts d'energia primària. - El subsector elèctric.

TERCERA PART: ELS SERVEIS

Lliçó 12ª Visió de conjunt del sector terciari de l'economia espanyola

La composició del sector.- Principals característiques econòmiques de les activitats de serveis.- L'expansió dels serveis.

Lliçó 13ª. Els serveis a les economies modernes

La productivitat en el sector.- La regulació i la desregulació dels serveis.- Aparició de nous subsectors: els serveis avançats a les empreses.- El comerç internacional de serveis.

Lliçó 14ª. La liberalització i modernització del sistema financer

El procés de reforma i liberalització a partir de 1973: el nou marc de la competència.- Les crisis bancàries i el procés de concentració.- La modernització del sistema i la innovació financera.

Lliçó 15ª. Intermediaris i mercats financers

La banca privada.- Les caixes d'estalvis.- Els marges financers i els comptes de resultats.- El mercat monetari.- El mercat de capitals i la borsa de valors.

Lliçó 16ª. El comerç interior

Aproximació a les estructures de la distribució comercial.- Noves tendències en el camp de la distribució i les estructures comercials.- La intervenció pública en matèria de comerç interior i consum.

Lliçó 17ª. La recepció turística

El desenvolupament del turisme receptiu i les característiques de la demanda.- L'oferta d'allotjament turístic i els problemes de la comercialització.- La política turística.- Competitivitat i innovació.-

Lliçó 18^a. El sistema de transports i les telecomunicacions

La importància del transport en el context de l'activitat econòmica.- Regulació i liberalització del sector del transport.- La política d'inversions en el transport terrestre: la carretera i el ferrocarril.- Les innovacions tecnològiques i la liberalització en les telecomunicacions.

QUARTA PART: EL SECTOR PRIMARI, EL DESENVOLUPAMENT RURAL I LA CONSERVACIO DE LA NATURA

Lliçó 19^a. La modernització del sector agrari

El marc de l'agricultura tradicional.- Agricultura i desenvolupament econòmic.- La transformació estructural de l'activitat agrària.- La composició de la producció agrària i els desequilibris oferta-demanda: l'impacte de l'adhesió a la C.E.- La balança comercial agrària.

Lliçó 20^a. La política agrària

Antecedents principals.- La política agrària com a política sectorial i com a política de rendes.- La política agrària de la U.E. i la seva reforma: implicacions per al sector agrari espanyol.

Lliçó 21^a. Desenvolupament econòmic i transformació del medi rural.

La idea del desenvolupament rural com a desenvolupament plurisectorial.- Activitats no agràries en el medi rural.- Política mediambiental i política agrària.- La protecció del territori i la nova economia del món rural.

BIBLIOGRAFIA

Hi ha dos manuals que es consideren la bibliografia bàsica del curs

- J.L. GARCÍA DELGADO (dir), *Lecciones de Economía Española*, Ed. Civitas, Madrid, 1999, 4^a ed.
- J.L. GARCÍA DELGADO (dir), *España Economía: ante el siglo XXI*, Ed. Espasa, Madrid, 1999.

Per a cada lliçó serà facilitada una bibliografia especialitzada

Caldrà consultar, també, les col.leccions de diferents revistes, principalment, *Información Comercial Española*, *Papeles de Economía Española*, *Boletín Económico del Banco de España*, *Economía Industrial* y *Revista de Economía Aplicada* .

AVALUACIÓ

Les úniques proves escrites seran els examens finals, que constaran d'un mínim de tres preguntes i d'un màxim de cinc.

No podran examinar-se en aquest grup els alumnes que no hi estiguin matriculats.

HORARI DE TUTORIES

Dimarts: de 10,30 a 12 h.

Dijous: de 12 a 13,45 h.

